

D 3.4.2 NÁRODNÉ ODPORÚČANIA PRE OCHRANU A MANAŽMENT VEĽKÝCH ŠELEM

AKTIVITA 3.4 PREVOD VÝSLEDKOV PROJEKTU NA NÁRODNÚ ÚROVEŇ POLITÍK

Odporúčania pre ochranu a manažment veľkých šeliem na Slovensku

Nasledujúci text predstavuje návrh národných odporúčaní pro veľké šelmy na Slovensku za účelom ďalšej diskusie.

Úvod

Projekt LECA (Podpora spolunažívania a ochrany veľkých šeliem v Karpatskom regióne) je medzinárodný projekt zameraný na zlepšenie ochrany a manažmentu populácií veľkých šeliem v Karpatoch. Spája kľúčových partnerov z Českej republiky, Poľska, Slovenska, Maďarska, ale aj Ukrajiny, Slovinska a Rumunska, čo umožňuje zdieľanie skúseností a koordináciu aktivít v celom Karpatskom regióne. Populácie rysov, vlkov a medved'ov sú kľúčovými zložkami lesných ekosystémov regiónu, preto je dôležité podporovať ich ochranu a zabezpečiť bezkonfliktné spolunažívanie s človekom.

Hlavným cieľom projektu je vytvoriť harmonizovaný a vedecky podložený systém monitorovania naprieč karpatskými štátmi, zaviesť účinné opatrenia na prevenciu konfliktov medzi šelmami a ľuďmi a znížiť mieru pytliactva. Na tieto oblasti sa zameriavajú aj odporúčania navrhnuté v tomto dokumente, ktoré sú tematicky rozdelené do troch skupín: zjednotenie monitorovania, prevencia konfliktov medzi šelmami a ľuďmi a prevencia pytliactva.

Tento dokument je určený predovšetkým odborníkom na ochranu prírody a štátnym inštitúciám a jeho cieľom je spoločným úsilím zabezpečiť účinnú ochranu veľkých šeliem a ich harmonické spolunažívanie s ľuďmi.

A. Dlhodobá vzia monitoringu veľkých šeliem na Slovensku

Zavedenie a dlhodobé udržiavanie vedecky podloženého, systematického a medzinárodne kompatibilného systému monitoringu veľkých šeliem na území Slovenska, založeného na jednotnej metodike, ktorý poskytuje spoľahlivé údaje o **životaschopnosti populácií, ich priestorovej distribúcie a ekologickej funkčnosti** v rámci slovenských Karpát.

Systém umožňuje pravidelné hodnotenie stavu populácií medveďa hnedého (*Ursus arctos*), vlka dravého (*Canis lupus*) a rysa ostrovida (*Lynx lynx*), podporuje adaptívny manažment ochrany druhov, znižovanie konfliktov s človekom a zabezpečuje kompatibilitu údajov pre cezhraničné hodnotenie karpatských populácií. Monitoring prispieva k tomu, aby populácie veľkých šeliem na Slovensku boli dlhodobo **životaschopné, funkčne zapojené do ekosystémov a priestorovo prepojené v krajine** v súlade s princípmi Smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Červeného zoznamu IUCN a Zeleného statusu IUCN.

Cieľ A.1

Zabezpečenie jednotného a dlhodobého monitoringu veľkých šeliem na celom území Slovenska podľa harmonizovanej metodiky.

Očakávané výsledky

Prijatá a používaná jednotná národná metodika monitoringu pre medveďa, vlka a rysa, založená na kombinácii genetického monitoringu, fotopascí, pobytových znakov a doplnkovej telemetrie. Monitoring je priestorovo štandardizovaný v sieti 10 × 10 km a umožňuje medziročné porovnanie trendov. Výstupy vrátane miery ich presnosti a kvality údajov sú publikované na úrovni potvrdených a odborne odvodených údajov.

Opatrenia

- Vypracovať a schváliť jednotnú národnú metodiku monitoringu pre medveďa hnedého, vlka dravého a rysa ostrovida, ktorá definuje minimálne štandardy zberu dát, validácie údajov, frekvencie monitoringu a spôsob interpretácie výsledkov.
- Zaviesť systematické plošné mapovanie výskytu veľkých šeliem v pravidelnej priestorovej sieti 10 × 10 km, s klasifikáciou dôkazov podľa úrovni spoľahlivosti (napr. C1–C3) s dôrazom na rozlíšenie trvalého výskytu, reprodukcie a sporadickej prezencie.
- Realizovať neinvazívny genetický monitoring (najmä medveďa a vlka) založený na systematickom zbere trusu, srsti a ďalšieho biologického materiálu, pričom metodika bude zabezpečovať reprezentatívne pokrytie jadrových oblastí, okrajových území a

migračných koridorov (v rámci kľúčových referenčných území čo zníži finančné a logistické náklady a neovplyvní presnosť výsledkov).

- Zaviesť systematický monitoring rysa pomocou fotopascí v stabilných referenčných monitorovacích blokoch a v identifikovaných migračných koridoroch s cieľom umožniť individuálnu identifikáciu jedincov a odhad hustoty populácie.
- Realizovať doplnkový telemetrický monitoring vybraných jedincov s cieľom kalibrácie priestorového využívania krajiny, identifikácie bariér, mortality a funkčnosti migračných koridorov.
- Implementácia monitoringu veľkých šeliem štandardizovaným a metodicky konzistentným spôsobom, ktorý zabezpečí porovnateľnosť údajov v čase s už dostupnými údajmi a výsledkami (najmä projekty Šelmy 1 a 2) a umožní hodnotiť populačné trendy, reprodukčný úspech, priestorové zastúpenie a dlhodobú životaschopnosť populácií.
- Zaviesť štandardizované protokoly terénneho zberu údajov vrátane dokumentácie pobytových znakov, fotografickej dokumentácie, GPS lokalizácie a jednotného označovania vzoriek.
- Každoročne komplexne vyhodnocovať výsledky monitoringu a spracovať technickú správu, ktorá bude obsahovať analýzu populačných trendov, hodnotenie kvality a spoľahlivosti údajov, vyjadrenie miery neistoty odhadov a identifikáciu priestorových a tematických dátových medzier.

Cieľ A.2

Vybudovať integrovaný dátový systém (databázu) monitoringu veľkých šeliem, ktorý umožní štandardizované hodnotenie stavu druhov v súlade s požiadavkami Smernice o biotopoch a metodickými odporúčaniami IUCN SSC Large Carnivore Initiative for Europe, ako aj s princípmi Červeného zoznamu IUCN a Zeleného statusu IUCN.

Očakávané výsledky

Fungujúca centralizovaná národná databáza výskytu veľkých šeliem integrujúca údaje z genetických analýz, fotopascí, systematického terénneho monitoringu, telemetrie a validovaných hlásení verejnosti. Databáza umožňuje komplexné hodnotenie stavu populácií na základe troch faktorov Zeleného statusu IUCN – **životaschopnosti, distribúcie a ekologickej funkčnosti** – a zároveň poskytuje štandardizované podklady pre regionálne a cezhraničné hodnotenie populačného stavu a trendov.

Opatrenia

- Vytvoriť centralizovanú národnú databázu monitoringu veľkých šeliem, ktorá bude integrovať údaje z genetických analýz, fotopascí, telemetrie, terénnych záznamov a validovaných hlásení verejnosti.
- Zaviesť jednotnú klasifikáciu údajov podľa kvality a typu záznamu, ktorá umožní jednoznačne rozlíšiť potvrdené údaje od pravdepodobných, nepotvrdených a odborne odvodených záznamov a zabezpečí transparentnosť a porovnateľnosť výstupov monitoringu.
- Zabezpečiť priestorové spracovanie údajov v štandardizovanej sieti gridových jednotiek, ktoré umožní porovnateľné hodnotenie populačných trendov, rozšírenia druhov a zmien v priestorovom zastúpení medzi jednotlivými regiónmi
- Implementovať nástroje na analýzu životaschopnosti populácií vrátane trendov početnosti, reprodukcie, prežívania a genetickej diverzity.
- Zabezpečiť kompatibilitu databázy s cezhraničnými dátovými platformami a medzinárodnými monitorovacími iniciatívami.
- Zaviesť systém archivácie dát, metadát a metodických verzií, ktorý zabezpečí dlhodobú sledovateľnosť a reprodukovateľnosť analýz.
- Umožniť riadený prístup k údajom pre relevantné inštitúcie pri zachovaní ochrany citlivých údajov o výskyte druhov.

Cieľ A.3

Posilniť odbornú a inštitucionálnu koordináciu monitoringu s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu, vzájomnú zdieľateľnosť a efektívne využitie údajov pri rozhodovaní a manažmente populácií veľkých šeliem.

Očakávané výsledky

Zriadená stabilná medzi - inštitucionálna platforma pre monitoring veľkých šeliem. Táto platforma koordinuje metodiku, validáciu údajov, interpretáciu trendov a publikáciu výsledkov. Rozhodovanie orgánov ochrany prírody a ďalších rezortov sa opiera o spoločné, transparentné a odborne overené údaje.

Opatrenia

- Zriadiť národnú koordinačnú platformu pre monitoring veľkých šeliem zahŕňajúcu orgány ochrany prírody, lesnícky sektor, poľovnícke organizácie, výskumné inštitúcie, univerzity, veterinárnu správu, samosprávy a mimovládne organizácie.

- Zaviesť pravidelné pracovné stretnutia zamerané na harmonizáciu metodiky, výmenu dát a spoločné vyhodnocovanie trendov populácií.
- Vytvoriť spoločné metodické usmernenia pre terénny monitoring a validáciu údajov naprieč inštitúciami.
- Organizovať odborné školenia pre terénnych pracovníkov a zapojené organizácie s cieľom zabezpečiť jednotný prístup k zberu údajov.
- Zaviesť transparentný proces spoločného schvaľovania výstupov monitoringu a publikovaných výsledkov.
- Podporovať zapojenie odbornej i laickej verejnosti do zberu údajov pri zachovaní systému validácie a kontroly kvality.

Cieľ A.4

Zabezpečiť cezhraničnú kompatibilitu monitoringu a hodnotiť karpatské populácie na úrovni biologických populácií (národnej aj cezhraničnej úrovni).

Očakávané výsledky

Monitoring veľkých šeliem na Slovensku metodicky zosúladený so susednými štátmi v karpatskom regióne v kľúčových prvkoch: kategorizácia dôkazov, priestorové jednotky, indikátory reprodukcie, genetické štandardy a reporting trendov. Slovensko pravidelne prispieva do spoločných cezhraničných hodnotení populácií a používa ich pri národnom plánovaní ochrany a manažmentu.

Opatrenia

- Harmonizovať metodiku monitoringu so susednými krajinami karpatského regiónu, najmä v oblasti genetického monitoringu, fotopascí a hodnotenia reprodukčných jednotiek.
- Zaviesť pravidelnú výmenu údajov o výskyte veľkých šeliem v prihraničných oblastiach.
- Koordinovať monitoring migračných koridorov presahujúcich hranice štátov.
- Zapájať sa do medzinárodných projektov zameraných na monitoring veľkých šeliem a výmenu dát.
- Harmonizovať indikátory hodnotenia populácií s cieľom umožniť spoločné cezhraničné hodnotenie biologických populácií.
- Spolupracovať na tvorbe spoločných cezhraničných správ/výstupov o stave populácií veľkých šeliem v Karpatoch.

Cieľ A. 5

Prepojiť monitoring s hodnotením stavu a miery obnovy populácií a s adaptívnym manažmentom v súlade s princípmi Zeleného statusu IUCN.

Očakávané výsledky

Monitoring bude slúžiť nielen na opis aktuálnej prítomnosti druhov, ale aj na systematické hodnotenie pokroku v obnove populácií. Pre každý druh budú stanovené referenčné ukazovatele obnovy v oblasti životaschopnosti, distribúcie a ekologickej funkčnosti a výsledky monitoringu budú pravidelne využívané ako podklad pre rozhodovanie a adaptívny manažment.

Opatrenia

- Zaviesť hodnotenie populácií veľkých šeliem na základe troch faktorov obnovy podľa Zeleného statusu IUCN.
- Monitorovať reprodukčné jednotky a ich priestorové rozloženie v krajine s cieľom hodnotiť stabilitu populácií a ich funkčné zapojenie do ekosystémov.
- Koordinovať monitoring migračných koridorov presahujúcich hranice štátov.
- Hodnotiť konektivitu medzi jadrovými oblasťami výskytu a identifikovať migračné bariéry ovplyvňujúce priestorovú prepojenosť populácií.
- Monitorovať genetickú diverzitu populácií ako kľúčový indikátor dlhodobej životaschopnosti a populačnej stability.
- Hodnotiť využívanie krajiny veľkými šelmami vrátane migračných koridorov, okrajových oblastí výskytu a antropogénne ovplyvnenej krajiny.
- Využívať výsledky monitoringu ako podklad pre adaptívnu ochranu a manažment populácií veľkých šeliem.

Cieľ A.6

Zaviesť systematické hodnotenie medzidruhových interakcií medzi veľkými šelmami (medveď, vlk, rys) a ich ekologických funkcií v ekosystémoch, vrátane trofických vzťahov, konkurencie a priestorovej dynamiky, a tieto poznatky integrovať do národného monitoringu a využívať pri hodnotení stavu druhov (IUCN Červený zoznam) a ich ekologickej obnovy (IUCN Zelený status), ako aj pri plánovaní a implementácii manažmentových opatrení.

Očakávané výsledky

Získanie štandardizovaných a vedecky robustných poznatkov o medzidruhových interakciách medzi medveďom, vlkom a rysom, vrátane miery trofického a priestorového prekryvu a jeho sezónnej variability. Zlepšenie poznania vplyvu veľkých šeliem na populácie koristi, štruktúru spoločenstiev a fungovanie ekosystémov. Kvantifikácia miery kompetície a facilitácie medzi druhmi a identifikácia potenciálnych konfliktov.

Integrácia týchto poznatkov do hodnotenia populačných trendov, vitality a dlhodobej životaschopnosti druhov (IUCN Červený zoznam), ako aj do hodnotenia ich ekologickej funkčnosti, obnovy a prínosu pre ekosystémy (IUCN Zelený status). Zvýšenie schopnosti predikovať zmeny v populáciách veľkých šeliem a ich dopady na biodiverzitu a ekosystémové procesy.

Vytvorenie podkladov pre adaptívny, ekosystémovo orientovaný manažment veľkých šeliem na národnej aj cezhraničnej úrovni.

Opatrenia

- Zaviesť štandardizovaný a dlhodobý zber dát o potrave veľkých šeliem (napr. analýza trusu, genetická identifikácia koristi) s cieľom kvantifikovať trofické vzťahy.
- Realizovať výskum priestorového využívania územia (napr. telemetria, fotopasce, neinvazívna genetika) so zameraním na prekryv areálov a interakcie medzi druhmi.
- Integrovať údaje o medzidruhových interakciách do národného monitorovacieho systému veľkých šeliem v nadväznosti na existujúce programy monitoringu (cieľ A.2).
- Vypracovať a implementovať metodiku hodnotenia medzidruhových interakcií v súlade s medzinárodnými štandardmi (IUCN, SCALP/LCIE).
- Podporiť dlhodobé interdisciplinárne výskumné projekty zamerané na ekologické funkcie veľkých šeliem a ich úlohu v ekosystémoch.
- Zabezpečiť systematickú spoluprácu medzi vedeckými inštitúciami, orgánmi ochrany prírody a zainteresovanými skupinami verejnosti (poľovníci, lesníci, chovatelia hospodárskych zvierat atď.).
- Využívať získané poznatky pri nastavovaní a optimalizácii manažmentových opatrení (napr. ochrana kľúčových biotopov, regulácia zásahov, manažment koristi).
- Zohľadniť medzidruhové interakcie pri hodnotení priaznivého stavu druhov, populačných trendov a pri národnom a medzinárodnom reportingu (Smernica o biotopoch, IUCN Červený zoznam, IUCN Zelený status).

B. Dlhodobá vzia prevencie konfliktov medzi človekom a veľkými šelmami

Zavedenie takých preventívnych opatrení, ktoré sa budú opierať o dobré skúsenosti zo Slovenska ako aj iných krajín Karpát.

Cieľ B.1

Zabezpečiť prístup k informáciám o veľkých šelmám širokej verejnosti. Informácie o časopriestorovej aktivite na základe vytvorenej databázy z monitoringu, o etológii a nárokoch. (osveta)

Očakávané výsledky:

Široká laická ako aj odborná verejnosť získa informácie charakteru všeobecného - ako sa správať pri nežiadúcom strete s veľkou šelmou, kde, ako nahlásiť pozorovanie. Taktiež sa sprístupní informácia charakteru konkrétneho napr. z databázy monitoringu - mapa vzoriek DNA, výskytu, stretov a pod. Takouto komunikáciou a poskytnutím informácií si verejnosť doplní informácie o veľkých šelmách, bude zapojená do monitoringu (budú môcť nahlasovať výskyt, strety, pozorovania..) sa zníži eskalácia napätia v spoločnosti. Zabezpečenie zníženia ak nie aj úplného vylúčenia vzniku konfliktných situácií na území spoločne využívanom človekom a veľkými šelmami.

Opatrenia:

- zabezpečiť systematické vzdelávanie na školách vhodnou formou napr. enviroprednášok
- pravidelne organizovať/zúčastňovať sa verejných podujatí, na ktorých bude prezentovaná problematika veľkých šeliem
- organizovať workshopy zamerané na veľké šelmy pre zainteresované skupiny - samosprávy, poľovné združenia, turistické kluby a pod.

Cieľ B.2

Poskytnutie pomoci pri predchádzaní vzniku škôd veľkými šelmami pre začínajúcich farmárov, poľnohospodárov, chovateľov.

Očakávané výsledky:

Chovatelia, farmári, poľnohospodári pochopia nevyhnutnosť správneho používania technického zabezpečenia a naučia sa ho používať efektívne, čo je predpoklad na výrazné zníženie vzniku škôd na majetku.

Opatrenia:

- odborná pomoc - poradenstvo pri zabezpečení si svojho majetku voči poškodeniu veľkými šelmami
- zníženie atraktivity lokality pre veľké šelmy (presunutie kompostoviska, včasné a v súlade s právnymi predpismi nakladanie s kadávermi..)
- ako postupovať v prípade vzniku škody na majetku
- praktická pomoc s inštaláciou vhodných technických opatrení, príp. ich bezplatné zapožičanie na nevyhnutne potrebný čas, v závislosti od možností odbornej organizácie

Cieľ B.3

Kontrola preventívnych opatrení. Ak použitie preventívnych opatrení má byť účinné, musia byť kontrolované či boli inštalované správne a či ich prevádzka je bezpečná.

Očakávané výsledky:

Kontrolou použitia preventívnych opatrení sa dosiahne ich maximálna efektivita, prípadne v potrebnom čase zámena za iné opatrenie, ktoré sa bude javiť ako účinnejšie. V prevencii proti škodám veľkými šelmami na majetku je treba postupovať rýchlo, uvážene a na základe získaných poznatkov o účinnosti toho ktorého technického zabezpečenia aby sa predišlo finančným stratám, ktoré často nenahradia vynaložené úsilie daného subjektu.

Opatrenia

- Odborné organizácie ochrany prírody (ŠOP SR, NP) budú vykonávať kontroly preventívnych opatrení v lokalitách, kde sa stretáva záujem človeka s výskytom veľkých šeliem. Kontroly budú o.i. zamerané aj na potencionálne nelegálne vnaďenie, spracovanie kadáverov a zvyškov z poľnohospodárskej a živočíšnej výroby.
- Organizovanie seminárov/workshopov s OÚ, samosprávami, NP so zameraním na správne a systematické napĺňanie databázy hlasenieskody.sk
- Zaviesť kontrolný mechanizmus na napĺňanie už vytvorenej databázy evidencie škôd spôsobených veľkými šelmami (školenia, workshopy so subjektmi, ktoré majú oprávnenie a aj povinnosť evidovať takéto škody).
- Po analýze dôvodu nežiadúceho výskytu veľkej šelmy na lokalite zaviesť adekvátne preventívne opatrenia (napr. elektrický ohradník, monitorovanie fotopascou, akustický plašič, odstránenie atraktantu)
- Zaviesť systematickú kontrolu a monitorovanie vnaďísk, preventívnych opatrení - elektrických oplôtkov (či sú inštalované v súlade s právnymi predpismi), zúčastňovať sa na komisionálnom šetrení škôd spôsobených veľkými šelmami a pri znalosti dodržania preventívnych opatrení odporučiť preplatenie náhrady spôsobenej škody.

- Podporiť miestnych farmárov, poľnohospodárov bezplatným zapožičaním preventívnych opatrení na nevyhnutný čas zaobstarania si vlastných, odbornou pomocou pri výbere, inštalácii elektrických ohradníkov.
- Viesť evidenciu aktívnych žiadateľov (chovateľov, pestovateľov) o spoluprácu, ktorí prejavili o záujem o podporu, ich oprávnené dôvody.
- Zaistiť osvetu a šírenie informácií o overených preventívnych opatreniach na ochranu stád, zamerať sa najmä na chovateľov, ktorí žijú v oblastiach so zvýšenou mierou výskytu veľkých šeliem

C. Dlhodobá vízia prevencie pytliactva veľkých šeliem

Zavedenie koordinovaného, systematického a dátovo podloženého systému prevencie pytliactva na území Slovenskej republiky, založeného na úzkej spolupráci orgánov činných v trestnom konaní, orgánov ochrany prírody, odborných inštitúcií, mimovládnych inštitúcií a verejnosti.

Systém zabezpečuje efektívne odhaľovanie, vyšetrovanie a predchádzanie nelegálnemu usmrcovaniu voľne žijúcich živočíchov, využíva moderné analytické nástroje, forenzné metódy a centralizované databázy a je kompatibilný s medzinárodnými štandardmi a cezhraničnou spoluprácou.

Prevencia pytliactva prispieva k ochrane biodiverzity, stabilite populácií chránených druhov a posilňuje dôveru verejnosti v právny štát.

Cieľ C.1

Posilniť medziinštitucionálnu spoluprácu pri prevencii, objasňovaní protiprávnych konaní na úseku pytliactva na národnej úrovni.

Očakávané výsledky

Fungujúca a systematická spolupráca medzi enviropolíciou, orgánmi ochrany prírody, lesníckymi a poľovníckymi organizáciami a ďalšími relevantnými subjektmi. Zavedené spoločné postupy pri odhaľovaní a vyšetrovaní pytliactva vedú k vyššej úspešnosti identifikácie a postihu páchatel'ov.

Opatrenia

- Zaviesť pravidelnú výmenu informácií, dát a skúseností medzi relevantnými inštitúciami.
- Organizovať spoločné pracovné stretnutia, operatívne porady a odborné školenia.
- Vypracovať a implementovať spoločné metodiky a postupy odhaľovania a objasňovania protiprávnych konaní na úseku pytliactva.
- Spolupracovať na tvorbe stratégií na predchádzanie protiprávnym konaniam na úseku pytliactva.
- Koordinovať kontrolné a monitorovacie aktivity v rizikových oblastiach.
- Využívať open-source intelligence (OSINT), najmä monitorovanie sociálnych sietí, online predaja a verejne dostupných zdrojov, na identifikáciu podozrivých aktivít, páchatel'ov a dôkazov.

Cieľ C.2

Zabezpečiť dostupnosť forenzných kapacít a expertíz pre odhaľovanie a objasňovanie protiprávnych konaní na úseku pytliactva.

Očakávané výsledky

Vytvorený a funkčný register expertov a laboratórií umožňujúci rýchle zabezpečenie dôkazov. Zvýšená kvalita forenzných výstupov a ich využiteľnosť v trestnom konaní a správnom konaní.

Opatrenia

- Vypracovať a pravidelne aktualizovať národný register expertov a inštitúcií.
- Zahnúť kontaktné údaje, špecializácie a dostupnosť kapacít.
- Zabezpečiť prístup orgánov presadzujúcich právo (PZ, SIŽP, OÚ) k tomuto registru.
- Podporovať spoluprácu medzi expertmi a orgánmi presadzujúcimi právo.
- Umožniť využitie zahraničných expertíznych kapacít v prípade potreby.

- Zaviesť systém pravidelného spracovávanía analytických správ (napr. v trojročných cykloch), zameraných na hodnotenie trendov environmentálnej kriminality, efektivity prijatých opatrení, identifikáciu hlavných problémov a spracovanie prípadových štúdií.

Cieľ C.3

Zaviesť štandardizované postupy zabezpečovania dôkazov v prípadoch podozrenia na protiprávne konanie v oblasti pytliactva.

Očakávané výsledky

Jednotný manuál postupov používaný všetkými relevantnými subjektmi. Správne zabezpečené a zdokumentované dôkazy zvyšujú úspešnosť objasňovania protiprávnych konaní a dokazovania.

Opatrenia

- Vypracovať a schváliť národný metodický manuál pre postup pri náleze kadáverov.
- Definovať štandardy zabezpečenia miesta činu a odberu vzoriek.
- Zaviesť jednotné postupy dokumentácie (fotografie, GPS, protokoly).
- Zabezpečiť dodržiavanie reťazca dôkazov (chain-of-custody).
- Stanoviť postupy pre transport a pitvu kadáverov.

- Realizovať pravidelné školenia pre relevantné subjekty.

Ciel' C.4

Prepojiť orgány činné v trestnom konaní s vedeckými databázami voľne žijúcich živočíchov.

Očakávané výsledky

Efektívne využívanie genetických údajov, fotiek a telemetrických údajov pri vyšetovaní pytliactva. Možnosť identifikácie jedincov a preukazovania pôvodu biologického a fotografického materiálu. Prepojenie genetických a kriminalistických údajov.

Opatrenia

- Zabezpečiť prístup orgánov činných v trestnom konaní k DNA databáze a k databáze fotografií jedincov.
- Zaviesť štandardy pre odber, uchovávanie a analýzu genetických vzoriek.
- Podporiť spoluprácu medzi forenznými laboratóriami a vyšetrovacími orgánmi.
- Zabezpečiť kompatibilitu s medzinárodnými databázami.

Ciel' C.5

Zaviesť systémové nástroje prevencie pytliactva prostredníctvom národne koordinovanej osvedy, zapojenia verejnosti a mechanizmov oznamovania.

Očakávané výsledky

Na národnej úrovni funguje koordinovaný systém komunikácie a prevencie pytliactva. Zavedené bezpečné mechanizmy oznamovania vedú k vyššiemu počtu relevantných podnetov. Znižuje sa spoločenská tolerancia voči pytliactvu a zvyšuje sa zapojenie verejnosti do ochrany prírody.

Opatrenia

- Vypracovať a implementovať národnú komunikačnú stratégiu prevencie pytliactva.
- Zabezpečiť koordinovanú komunikáciu medzi relevantnými inštitúciami.
- Vytvoriť jednotnú informačnú platformu pre verejnosť.
- Zapájať miestne komunity, poľovnícke organizácie a lesnícky sektor do preventívnych aktivít.

- Spolupracovať s médiami na šírení odborných a overených informácií.
- Pravidelne vyhodnocovať účinnosť komunikačných aktivít.
- Prepojiť podnety verejnosti s databázovými a analytickými systémami.
- Využívať výstupy analytických správ ako podklad pre komunikačné a preventívne kampane.